

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาวิชาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 11 คน ครูผู้สอน จำนวน 95 คน ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการของการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ ความถี่และร้อยละ

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ ในการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร ปรากฏผลการปฏิบัติดังนี้ ได้มีการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตร กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนจากสภาพปัญหาความต้องการ หรือ ความจำเป็นของท้องถิ่นและชุมชน ประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ให้ครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาสาระตลอดถึงกิจกรรมตามหลักสูตร ขึ้นพื้นฐาน จัดแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบถึงเกณฑ์การจบ หลักสูตร รวบรวมข้อมูลในการใช้หลักสูตรของแต่ละสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครู จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่วนน้อยที่เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ คือแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน ให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรแก่ครู เป็นประจำทุกปี จัดเอกสาร คู่มือหลักสูตรให้ครูศึกษาค้นคว้า และมีแผนติดตามผลการใช้หลักสูตร ไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู ส่วนที่ไม่แน่ใจคือ จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานวิชาการโรงเรียน จัดเอกสาร คู่มือหลักสูตรให้ครูศึกษาค้นคว้า ให้ความรู้ ในการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูเป็นประจำทุกปี และให้ครูร่วมกันประเมินผลการใช้หลักสูตร เมื่อสิ้นปีการศึกษา ขณะที่ปัญหา พบว่าครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารหลักสูตร ส่วนข้อเสนอแนะคือ จัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรต่อครู

ในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลการปฏิบัติดังนี้ ได้ทำแผนการสอนและกิจกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นำปัญหาการเรียนการสอน มาปรับปรุงแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง รายงานผลการเรียนการสอน เมื่อสิ้นภาคเรียน ประชุมวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครูเตรียมการสอนโดยใช้แผน การสอน เอกสารและคู่มือครู จัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับความพร้อมของผู้เรียน จัดกิจกรรม การเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น จัดครูเข้าสอนในแต่ละระดับชั้น โดยคำนึงถึง ความรู้ความสามารถ และส่งเสริมให้ครูดำเนินการฝึกให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่วนน้อยที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แก่ผู้เรียนก่อนสอน ส่วนที่ไม่แน่ใจคือ บันทึกการสอนทุกครั้งที่ได้สอน ขณะที่ปัญหาพบว่า ขาดครูและครูไม่เพียงพอในแต่ละกลุ่มสาระ ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรบรรจุครูให้ตรงตาม สาขาวิชา จัดหาสื่อการเรียนการสอนให้มาก ๆ และวางแผนการจัดทำสื่อ วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้

ในการบริหารงานวิชาการในด้านการนิเทศการเรียนการสอน ปรากฏผลการปฏิบัติดังนี้ ได้จัดกิจกรรมการนิเทศภายใน ดำรงสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความตระหนักให้ครูได้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ การนิเทศภายใน และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับส่วนน้อย ที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงผลงานแก่เพื่อนครู-และจัดกิจกรรมทักษะกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนิเทศ ส่วนที่ไม่แน่ใจคือ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน ของครู เยี่ยมชั้นเรียนและให้คำแนะนำแก่เพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ครูได้แสดง ผลงานแก่เพื่อนครู ขณะที่ปัญหาพบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านกรนิเทศ ความพร้อมของ ผู้ถูกนิเทศ และนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเตรียมการนิเทศ ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรเชิญ วิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมานิเทศ เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่จะนำมาปรับปรุงได้อย่างถูกต้อง

ในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล ปรากฏผลการปฏิบัติดังนี้ ได้มีระเบียบการวัดและประเมินผลของโรงเรียน กำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงาน การประเมินผล การดำเนินงาน วัดและประเมินผลตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ วัดและประเมินผลตาม สภาพจริงของผู้เรียน จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในแต่ละภาคเรียน ประชุมชี้แจงถึงกฎระเบียบ หลักเกณฑ์วิธีการวัดผลการเรียนของนักเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด

จัดทำแผนงานวัดและประเมินผลทุกรายวิชาที่สอน นำผลสรุปจากการวัดและประเมินผลการเรียนไปปรับใช้ในปีการศึกษาต่อไป และรายงานการประเมินผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนน้อยที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล แต่งตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินผล และประชุมร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล ส่วนที่ไม่แน่ใจคือ จัดเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลไว้บริการแก่ครู เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาผลการเรียนของนักเรียน และวัดและประเมินผล ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ขณะที่ปัญหาพบว่า ครูประเมินผลไม่ตรงตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร วัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรวัดและประเมินผลให้ตรงตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้ทราบการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาวิชาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังที่ผู้ศึกษาได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

ในการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร ปรากฏผลการปฏิบัติว่าได้ประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนจากสภาพปัญหาความต้องการหรือความจำเป็นของท้องถิ่นและชุมชน ประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ให้ครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ตลอดจนกิจกรรมตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน และจัดแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ดังนั้น การบริหารหลักสูตรถือว่าเป็นงานบริหารที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างมากดังที่ เอกวิทย์ ณ ถลาง (2516, หน้า 113) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึง การควบคุมดูแลหลักสูตร อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การวิจัยค้นคว้า การประเมินผลมาตรฐานโรงเรียน เพื่อปรับปรุงโรงเรียน ตลอดจนการตรวจเยี่ยม ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 3-4) ได้กล่าวเกี่ยวกับขอบข่าย

ของงานวิชาการจะประกอบด้วย การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ซึ่งเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้ (1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน (2) โครงการสอน เป็นการจํายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร (3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอน เป็นหลัก

ส่วน ดุษฎี พงศ์ศาสตร์ (2533, หน้า 137) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ ซึ่งไปสู่ความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรจะประกอบไปด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาของรายวิชา สื่อการเรียน วิธีสอน และการประเมินผล สำหรับ ปาริชาติ โกวิทยานกูร (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โรงเรียนบ้านอ้าย อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการวางแผนจัดทำหลักสูตร ชุมชนมีความต้องการให้โรงเรียนจัดแผนการเรียนทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพให้กับนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับคณะครูผู้สอน และทางโรงเรียนควรมีการจัดประชุมร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อร่วมกันวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 42) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ดังนี้ (1) ขั้นตอนเตรียมการ เป็นการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยต้องเตรียมการล่วงหน้าก่อนเปิดหลักสูตร การวางแผนใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยเป็นสิ่งจำเป็น (2) ขั้นตอนดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะมีทั้งฝ่ายปฏิบัติการหลักสูตรและฝ่ายสนับสนุน ตลอดจนฝ่ายควบคุมการใช้หลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

(3) การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้ ควรมีการจัดการประเมินผลเกี่ยวกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินผล เพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือเพื่อจะได้นำไปใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร สำหรับส่วนน้อยเห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติ คือแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน ให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูเป็นประจำทุกปี จัดเอกสาร คู่มือหลักสูตรให้ครูศึกษาค้นคว้า และมีแผนติดตามผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งใกล้เคียงกับ เอกวิทย์ นุ่มนวนศรี (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มโรงเรียน

หางดง-บ้านตาล อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือประเมินผลการใช้หลักสูตร วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแม่บทกับแผนการสอน ซึ่ง จิตราภรณ์ บุญยงค์ (2542) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่าการบริหารการจัดการเรียนการสอนตามลักษณะงานทั้ง 7 งาน และงานที่นำหลักสูตรไปใช้ที่มีปัญหา คือครูขาดความรู้ในการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ส่วน วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2546) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร คือครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระต่าง ๆ ของหลักสูตรใหม่ ส่วนที่ไม่แน่ใจคือ จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน จัดเอกสาร คู่มือหลักสูตร ให้ครูศึกษาค้นคว้า ให้ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูเป็นประจำทุกปี และให้ครูร่วมกัน ประเมินผลการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่งใกล้เคียงกับ จานง สมควร (2545) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่ได้ปฏิบัติดังนี้ ประเมินผลการดำเนินการตาม แผนงาน ปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งใกล้เคียงกับ จิรากร ทศเกตุ (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนจิตราวิทยา อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่าครูไม่ได้ปฏิบัติ เช่น การประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่วนปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตร พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงการใช้ หลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน ขาดวิทยากรที่เก่งในด้านสาระการเรียนรู้ ส่วนข้อเสนอแนะควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ คณะครู และผู้มีส่วนร่วม ซึ่ง ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 42) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารหลักสูตรที่ได้นำกระบวนการการบริหารงานมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้การทำงานบรรลุ วัตถุประสงค์ กระบวนการการบริหารงานมีประโยชน์ต่อการบริหารงานดังนี้ (1) ช่วยให้การบริหารหลักสูตรสะดวกและรวดเร็วขึ้น เพราะมองเห็นงาน ปัญหาของความซ้ำซ้อน และสามารถมอบหมายงานได้ถูกต้อง (2) ช่วยให้ผู้บริหารนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุง การทำงานให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของงาน (3) ช่วยให้สถานศึกษาได้ขยาย เติบโตและก้าวหน้า มองเห็นปัญหา ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่วางไว้ (4) ช่วยส่งเสริม ตัวบุคคลในการทำงาน การจัดหน่วยงาน การบริหารงานได้งานเหมาะกับบุคคล เพื่อให้บุคคล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ (5) ช่วยให้ผู้บริหารได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้บุคคล

ในองค์การทำงานอย่างมีอิสระ และมีความคิดริเริ่ม (6) ช่วยในการจัดหมวดหมู่ของงานให้เป็นไปตามความเหมาะสม และรวดเร็ว (7) ช่วยให้มีการประเมินผลและติดตามผลการปฏิบัติงาน

ส่วนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลการปฏิบัติดังนี้ ได้ทำแผนการสอนและกิจกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นำปัญหาการเรียนการสอน มาปรับปรุงแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง และรายงานผลการเรียนการสอนเมื่อสิ้นภาคเรียน ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2518, หน้า 137) มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนหมายถึง การกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่ต้องการ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนร่วมมือกันทำอย่างไรจึงทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความสามารถจนมีประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของสังคม ด้วยเหตุนี้ การเรียนการสอนจึงถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดของโรงเรียน หรือกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของกิจกรรม ทั้งหมด ใกล้เคียงกับ กนก จันทร์ขจร (2532, หน้า 125) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้ ด้วยการกระทำ ความรู้สึจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนได้ทดลอง ได้ปฏิบัติ ได้สังเกต จากของจริง ได้ทำงานร่วมกันได้ทำงานด้วยตนเองทำให้ได้ความรู้จริงถึงประสบการณ์ชีวิตจริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความจำเป็นต้องใช้วิธีการใหม่ ใช้สื่อ วัสดุทัศนูปกรณ์ วิทยาการ ต่าง ๆ และอุปกรณ์ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุด อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรึกษาหารือและวางแผนนโยบายร่วมกับครูผู้สอน และมีเป้าหมายของการปรับปรุง การเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การให้บริการครูในด้านสื่อการสอนเทคโนโลยี ต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา ส่วน สมพร สุทัศน์ย์ (2525, หน้า 120-128) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้ (1) จัดให้มีการเตรียมงาน ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า (2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น (3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ความพร้อมความสนใจ ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน (4) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอน คู่มือครู ให้ครบทุกแผนที่กำหนดให้ (5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โดยประยุกต์เทคนิคและวิธีการพร้อมทั้งแนวคิดต่าง ๆ มาปรับปรุงการเรียนสอน (6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ (7) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เนื้อหาวิชาแต่ละกลุ่มสัมพันธ์กัน (8) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กนักเรียนได้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่วนน้อยที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนก่อนสอน ซึ่ง จิรากร ทศเกตุ (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนจิตราวิทยา อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ครูที่ไม่ได้ปฏิบัติเช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตร่วมกับชุมชน การใช้สื่ออย่างหลากหลายในการเรียนการสอน ขณะที่ จิตราภรณ์ บุญยงค์ (2542) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า การบริหารการจัดการเรียนการสอนตามลักษณะงานทั้ง 7 งาน สำหรับปัญหามิดังนี้ ครูไม่เห็นความสำคัญของแผนการสอน ไม่ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย ขาดแคลนครูบางสาขาวิชา ห้องเรียนไม่พอ ไม่สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้หลากหลาย ส่วนไม่แน่ใจคือ บันทึกการสอนทุกครั้งที่เข้าสอน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน ซึ่งใกล้เคียงกับ เอกวิทย์ นุ่มนวลศรี (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนหางดง-บ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าบางส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติดังเช่น จัดทำวิจัยในชั้นเรียน และบันทึกผลการใช้สื่อการสอน ประเมินผลการใช้สื่อการสอน จัดเก็บสื่อการสอนอย่างเป็นระบบ พัฒนาเครื่องมือประเมินผลให้ครอบคลุมจุดประสงค์ และประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า ขาดครูและครูไม่เพียงพอในแต่ละกลุ่มสาระ ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย อุปกรณ์ไม่ครบ ไม่ได้นำอุปกรณ์มาใช้จัดในการเรียนการสอนจริง และการเรียนการสอนในแต่ละสาระวิชาไม่ได้สอนตามแผนการสอน ดังที่ วัฒนา มโนจิตร (2540) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติมากในทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงาน พบว่า วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอต่อการนำมาพัฒนาการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะได้แก่

มีการติดตามการทำการสอนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการเรียนการสอนด้วยกระบวนการที่หลากหลาย กระตุ้นให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาครูให้สอนได้คนละหลายวิชา กรมเจ้าสังกัดควรจัดสรรอัตรากำลังเพิ่ม ซึ่งใกล้เคียงกับ วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2546) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนคือ สถานศึกษาขาดแคลนครู จำนวนครูไม่ครบชั้น ข้อเสนอแนะ ควรจัดรวมโรงเรียนของห้องเรียนที่อยู่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน ส่วน กนก จันทร์ขจร (2532, หน้า 125) ได้ให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการกระทำ ความรู้ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักเรียนได้ทดลอง ได้ปฏิบัติ ได้สังเกตจากของจริง ได้ทำงานร่วมกัน ได้ทำงานด้วยตนเองทำให้ได้ความรู้จริงถึงประสบการณ์ชีวิตจริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความจำเป็นต้องใช้วิธีการใหม่ ใช้สื่อ โสตทัศนูปกรณ์ วิทยาการต่าง ๆ และอุปกรณ์ ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุด อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรึกษาหารือและวางแผนนโยบายร่วมกับครูผู้สอน และมีเป้าหมายของการปรับปรุง การเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การให้บริการครูในด้านสื่อการสอน เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

สำหรับการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน ปรากฏผลการปฏิบัติ ดังนี้ ได้จัดกิจกรรมการนิเทศภายใน สำรวจสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความตระหนักให้ครูได้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน แต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังที่ยง รัชชวัลดู (2524, หน้า 2) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือ กระบวนการทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน สัจด์ อุทรานันท์ (2527, หน้า 1-2) เห็นว่าการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ขณะที่ นิพนธ์ ไทยพานิช (2531, หน้า 20) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่มีบทบาทและสื่อที่เชื่อมโยงโดยตรงต่อครู และเป็นกระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนภายในห้องเรียน ที่มีระบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครูในด้าน อภา บุญช่วย (2537, หน้า 110) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพยายามทุกสิ่งทุกอย่างของผู้ที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงไปในส่วนที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้าน

การเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้นทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ชารี มณีสรี (2542, หน้า 22) กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การร่วมมือกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องโดยใช้หลักประชาธิปไตยในการนิเทศ ส่วน Pfeiffer และ Dunlap (อ้างใน ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2547, หน้า 5) ได้กล่าวว่าเป็นกระบวนการสอนบุคคลที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน หลักสูตร สิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ การจัดกลุ่มนักเรียน การใช้ครู และการพัฒนาวิชาชีพ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่รับผิดชอบทั่วไป ซึ่งอาจรวมถึงการเขียนเค้าโครงเพื่อขอทุน ให้บริการความสัมพันธ์กับชุมชนหรือดำเนินงานที่ผู้บังคับบัญชามอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ ส่วนน้อยที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงผลงานแก่เพื่อนครู และจัดกิจกรรมทักษะกลุ่มสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนิเทศ ซึ่งแตกต่างกับ ชารี มณีสรี (2542, หน้า 204) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้ (1) การประชุมก่อนเปิดเรียน ประชุมปรึกษาหารือเตรียมการด้านต่าง ๆ ก่อนเปิดภาคเรียน (2) การประชุมนิเทศ แนะนำบุคลากรใหม่ให้คุ้นเคยสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ระเบียบข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (3) การให้คำปรึกษาแนะนำ คำปรึกษาแนะนำใช้ในระบบการนิเทศเพราะใช้เทคนิคพบปะพูดคุยมากกว่าการใช้อำนาจหรือการออกคำสั่ง (4) การประชุมปฏิบัติการ มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ทักษะ และเจตคติลงมือปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย (5) การอบรม งานนิเทศมุ่งอบรมประจำการให้ผู้รับการนิเทศเสริมความรู้ใหม่ ท้นต่อความเปลี่ยนแปลง (6) การสัมมนา เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งที่จัดเองภายในหน่วยงานหรือไปร่วมซึ่งจัดโดยหน่วยงานอื่น (7) การระดมความคิด ในสังคมประชาธิปไตย การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เคารพ ให้เกียรติ ศักยภาพคนอื่นเป็นสิ่งที่พึงตระหนัก การระดมความคิด มุ่งปริมาณความคิดมากกว่าถูกผิด (8) การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรจัดให้มีในโรงเรียน การเรียนรู้หรือเรียนแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ประหยัดเวลาและได้รับประสบการณ์ตรง จัดหาแบบที่ดี (9) การศึกษาเอกสารวิชาการ การเพิ่มพูนความรู้คือต้องอ่านและวิชาชีพครูต้องอ่านมาก เพราะการอ่านจะนำไปสู่การรอบรู้ ความคิดใหม่และทันสมัย สรรพวิทยามีในหนังสือและสิ่งพิมพ์ (10) การสนทนาวิชาการ ในวงวิชาการนั้นควรมีหลายรูปแบบ เช่น การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาบรรยาย อาจจัดเดือนละครั้งในหัวข้อที่สนใจร่วมกัน (11) การเขียนนิเทศชั้นเรียน เป็นเทคนิคการนิเทศเพื่อช่วยครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น มีขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติร่วมกันของผู้ให้และผู้รับการนิเทศ

บนพื้นวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือทำเพื่อเด็กลดข้อบกพร่อง เสริมให้ดีขึ้น (12) การศึกษาดูงาน
 ผลตรงในการปรับปรุงงาน คุณคนอื่นขออนุญาตตัวเอง ศึกษาข้อดี ข้อบกพร่อง ข้อจำกัดเมื่อต้องนำมา
 ปรับปรุง ความพร้อมด้านต่าง ๆ (13) การสังเกตการสอน ในการปฏิบัติอาจทำได้น้อยถือว่า
 ทุกคนมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำในทางปฏิบัติหัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์อาจเป็น
 ผู้รับผิดชอบร่วมกับครูผู้มีความเชี่ยวชาญ (14) การวิจัยเชิงปฏิบัติ งานการเรียนการสอน หนังสือ
 แบบเรียน สื่อการสอน หรือแม้แต่การนิเทศ สามารถทำการวิจัยเชิงปฏิบัติได้ทั้งนี้ วิจัยเพื่อนำ
 ผลมาใช้ หรือวิจัยเชิงพัฒนา (15) การเขียนเอกสารหรือทดสอบทางวิชาการ การเขียนผลงาน
 ทางวิชาการเป็นการสร้างพรมแดนความรู้ใหม่ คนที่มีวิญญูณครูจะทำหน้าที่นี้ได้ดี (16) การจัด
 นิทรรศการ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การนำเสนอให้เป็นที่น่าสนใจ เทคนิคการใช้เครื่องมือ
 ทางเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วย มีข้อเสนอเพียงแผ่นกระดาษ คำชี้แจง ซึ่งไม่น่าสนใจ
 เป็นได้เพียงนิทรรศการแห่ง ส่วนที่ไม่แน่ใจ วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์การสอนของครู
 เชื่อมชั้นเรียนและให้คำแนะนำแก่เพื่อนครูอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงผลงาน
 แก่เพื่อนครู ซึ่งแตกต่างกับ สุกานดา ตปนียางกูร (2539, หน้า 4-5) ได้กล่าวว่า การนิเทศงาน
 วิชาการภายในโรงเรียนหมายถึง กระบวนการในการทำงานที่บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันคิดขึ้น
 จัดขึ้นในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานวิชาการ
 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมปฏิบัติงานของครู อันจะส่งผลให้มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนมี
 คุณภาพสูงขึ้น โดยอาศัยหลักการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนดังนี้ (1) มีความรู้ถูกต้องตาม
 หลักวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ตามสภาพ
 ปัญหาที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริง และกฎเกณฑ์ที่แน่นอน (2) เป็นวิทยาศาสตร์ หมายถึง
 การทำงานอย่างเป็นระบบ มีวิธีการในการศึกษา ปรับปรุงและประเมินผลโครงการนิเทศ
 งานวิชาการภายในโรงเรียนจะเกิดมาจากการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และสรุปผลอย่างมี
 ประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อถือได้ (3) เป็นประชาธิปไตย หมายถึง จะต้องเคารพในความแตกต่าง
 ระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน และรู้จักใช้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
 เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (4) เป็นการสร้างสรรค์ หมายถึง เป็นการแสวงหา
 ความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลและเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกมา และพัฒนาความสามารถ
 เหล่านั้นอย่างเต็มที่ (5) เป็นการสร้างความเชื่อมั่น หมายถึง เป็นการเสริมสร้างความสามารถ
 ของครู เพื่อให้มีความมั่นใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น (6) เป็นการพัฒนา
 หมายถึง เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (7) เป็นการสร้างบรรยากาศ

ที่เป็นกันเอง หมายถึง การทำงานด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความไว้วางใจกัน และยอมรับซึ่งกันและกัน ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน พบว่าขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการนิเทศ ความพร้อมของผู้ถูกนิเทศ และนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเตรียมการนิเทศ ดังที่ จ่านอง สมควร (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าได้มีการปฏิบัติงานเกือบทุกงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในโรงเรียน แต่ก็ยังพบส่วนที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ คือ กำหนดบทบาทของผู้นิเทศไว้อย่างชัดเจนแต่ผู้นิเทศไม่มีเวลาที่จะทำการนิเทศอย่างจริงจังต่อเนื่อง ซึ่งใกล้เคียงกับ วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2546) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายใน คือขาดการวางแผนการนิเทศ ข้อเสนอแนะ ควรวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบในการนิเทศภายใน

ส่วนการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล ปรากฏผลการปฏิบัติว่า ได้มีระเบียบการวัดและประเมินผลของโรงเรียน กำหนดปฏิทินใน การปฏิบัติงานการประเมินผล การดำเนินงาน วัดและประเมินผลตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ วัดและประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน และจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในแต่ละภาคเรียน ซึ่ง พันธ์ หันนาคินทร์ (2524, หน้า 199) ได้กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผลนี้มีความหมายต่างกัน การวัดผลหมายถึง การเปรียบเทียบที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานผลที่ออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าจากคะแนนที่เราวัดว่าดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง โดยการเปรียบเทียบกัน สำหรับชวาล แพร่ตกุล (2518, หน้า 140) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการใด ๆ ที่ให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทนขนาดสมรรถภาพนามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องกระตุ้น ก็ถือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาได้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานใด นอกจากนี้ ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 167) ได้ระบุหน้าที่ และความรับผิดชอบในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้ (1) กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับวัดผล และประเมินผลในเรื่อง ประเภทข้อสอบที่ใช้วัดผล ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนข้อสอบ และการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง มาตรฐานในการสอบวัดผล การเตรียมแบบฟอร์ม สำหรับรายงานผลการสอนแก่ผู้ปกครอง (2) การจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้จำเป็นในการสอน เช่น เครื่องพิมพ์ เครื่องโรเนียว ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก (3) พยายามส่งเสริมครู อาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดผลและประเมินผล โดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนรายงานผลการสอบ (4) การจัดตารางสอบ ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและการคุมสอบ (5) ควรมีการประเมินผลการสอบ หากมีข้อบกพร่อง จะได้หาทางแก้ไขต่อไป หรือนำเสนอแนวทางการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป ส่วนน้อยที่ไม่ได้ปฏิบัติคือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล แต่งตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินผล และประชุมร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล ซึ่งต่างกับ อัมภา บุญช่วย (2537, หน้า 131) ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารในด้านการวัดและประเมินผล ที่ต้องปฏิบัติคือการส่งเสริมให้ครูรู้จักหลักการและวิธีการวัดผล ประเมินผล นอกจากนั้นตัวผู้บริหารเองต้องมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลด้วย เพราะจะเข้าใจและสามารถแนะนำครูผู้สอนได้ ผู้บริหารจะต้องช่วยบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลต่าง ๆ โดยสรุปในแง่การบริหารจัดการการประเมินผลการศึกษา มีความจำเป็นอย่างนี้ (1) เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียน ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขของตนเองได้ ก่อนที่จะก้าวไปศึกษาบทเรียนใหม่ (2) เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้นเรียน และการจัดแบ่งนักเรียนตามความสามารถ (3) เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ทำให้ผู้ปกครองรู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในการปกครองของตน และช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน (4) เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตรเมื่อจบชั้นการศึกษา และแจ้งผลการเรียนให้สถาบันอื่น (5) ช่วยให้ผู้ฝ่ายแนะแนวทราบข้อมูลของผู้เรียน จะได้ช่วยวิเคราะห์ความเด่นด้อยของผู้เรียน เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นแนวทางในการแนะแนวการเรียนอาชีพแก่ผู้เรียน (6) ช่วยให้ผู้ฝ่ายบริหารได้ทราบข้อมูลเพื่อปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางปรับปรุงส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้แก่ครู และใช้เป็นข้อมูลในการปฐมนิเทศครูใหม่ ส่วนที่ไม่แน่ใจคือ จัดเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลไว้บริการแก่ครู เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาผลการเรียนของนักเรียน และวัดและประเมินผล ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ซึ่ง จิรากร พัสเกต (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนจิตรวิทยาคาร อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่เห็นว่า ได้มีการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนเกือบทุกงาน แต่ก็ยังมีงานที่ครูไม่ได้ปฏิบัติ เช่น การเสนอแนะรูปแบบการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ปกครองทราบผลการเรียน ส่วน เอกวิทย์ นุ่มนวลศรี (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการ

ในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนหางดง-บ้านตาล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือบันทึกผลการใช้สื่อการสอน ประเมินผลการใช้สื่อการสอน จัดเก็บ สื่อการสอนอย่างเป็นระบบ เสนอผลการประเมินในที่ประชุมทางวิชาการ พัฒนาเครื่องมือ ประเมินผลให้ครอบคลุมจุดประสงค์ และประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผล พบว่าครูประเมินผลไม่ตรงตาม เนื้อหาสาระของหลักสูตร วัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง และข้อสอบไม่ได้มาตรฐาน ไม่ตรงจุดประสงค์การเรียนการสอน ส่วนวัชร สุยะลังกา (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การวัดผลประเมินผลที่ไม่เป็นระบบ และไม่มีการตรวจสอบเครื่องมือในการวัดผลให้ได้ มาตรฐาน นอกจากนี้ วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์ (2546) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผล คือการวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง ข้อเสนอแนะ ควรมี การประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและอภิปรายผลที่กล่าวไปแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่าการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาวิชาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผล แม้ว่าจะมีการปฏิบัติมาก แต่ก็ยังไม่ครบสมบูรณ์จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรประชุมวางแผนการบริหารงานวิชาการ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
2. ควรจัดทำหลักสูตรใหม่ร่วมกันระหว่างศูนย์เครือข่าย
3. ควรจัดให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตร
4. ควรส่งเสริมให้วิทยากรบุคคลภายนอกเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาในสาขาวิชา ที่ขาดแคลน
5. ควรนิเทศการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายเดียวกัน
6. ควรจัดทำข้อสอบที่ได้มาตรฐานของศูนย์เครือข่าย แล้วนำมาทดสอบในแต่ละ โรงเรียนของศูนย์เครือข่ายเดียวกัน

7. ควรประเมินผลการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกด้านของงานบริหารวิชาการ

8. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของศูนย์เครือข่ายในทุก ๆ ด้าน ของงานบริหารวิชาการ

9. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในศูนย์เครือข่ายอื่นในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

10. ควรศึกษาการบริหารงานให้ครบทั้ง 4 งาน ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาวิชาการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant facing left, with a flame-like symbol above its head. The elephant is surrounded by a circular border containing the text "CHANG MAI UNIVERSITY 1964". There are also Thai script characters at the top and bottom of the circle.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved